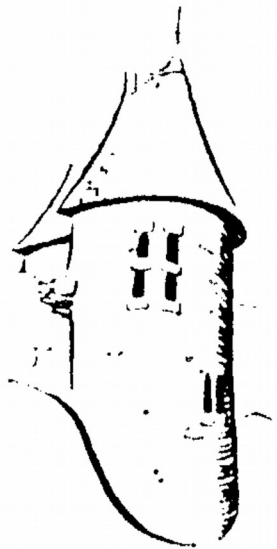

De Sintrùinse Diksjonèèr

't Neigemènneke

SINT-TRUIDENSE KRING VOOR
DIALECT EN VOLKSKUNDE

Wie zijn wij?

't Neigemènneke is de Sint-Truidense kring voor dialect en volkskunde, opgericht onder de auspiciën van de stedelijke Cultuurraad.

In 1981 nam wijlen dr. Tony GILEN het initiatief om het Sint-Truidens dialect op te tekenen.

Een groep enthousiaste Truienaren kwam samen om dit project te verwezenlijken.

De groep telde oorspronkelijk negen leden, reden om de groep 't NEIGEMÈNNEKE te noemen maar ook met een knipoog naar een torentje uit de middeleeuwse omwalling van de stad, 't Neigemènneke.

De MEDEWERKERS van het EERSTE UUR

Tony GILEN	+
Fina VANMARSENILLE	
Lutgarde MOERMANS	
Piet AVI	+
Omer BOSSAERT	+
Fernand DUCHATEAU	
Roger DUCHATEAU	
Dany ENGELBOSCH	
Arthur JACOBS	+
Tru NACKOM	

De MEDEWERKERS van VANDAAG

Fina VANMARSENILLE,
Luc RENSON,
André PICTOEL,
Willy PETITJEAN,
Kris NICOLAÏ,
Fernand MASSA,
Dany ENGELBOSCH,
Roger DUCHATEAU

Onze missie

Onze missie is
het levend houden van het Sintrùins dialect,
gesproken en geschreven,
met alle middelen die dat ondersteunen.

Onze realisaties

De Sintrùinse Diksjonèèr (1995)
't Bukske (1984 tot 2017) 10 edities

Contact

Dany ENGELBOSCH
Sint-Trudostraat 20
Sint-Truiden

dany.engelbosch@skynet.be

Onze sociale mediakanalen

Website: <http://bit.ly/Neigemènneke>

Facebook: <https://www.facebook.com/neigemenneke/>

Sintrùinse Diksjonèèr

Ingaande op de vraag van vele Truienaren en in het teken van het Trudojaar hebben de leden van 't Neigemènneke besloten een herdruk van *den Diksjonèèr* uit te geven.

Voor wie den diksjonèèr nog niet kent:

Den Diksjonèèr presenteert u op 403 pagina's een unieke verzameling van dialectwoorden met hun vertaling in het Algemeen Nederlands en met uitdrukkingen waarin ze gebruikt worden. Hierdoor is dit project méér dan een gewoon woordenboek.

Voor de "dialect-leek" is dit boek dé leidraad om specifieke dialectwoorden te vinden die afwijken van het gekende woord in het Algemeen Nederlands.

De schrijver en lezer van dialectteksten vindt in dit werk de spraakkunst die aangeeft waar het dialect afwijkt van het Algemeen Nederlands en afspraken over de spelling en de schrijfwijze van het dialect om het voor iedereen leesbaar te maken, de STAS (Sint-Truidense Aangepaste Spelling).

Ook de spreker vindt zijn gading in het overzicht van klanken en schrijfwijze met verwijzing naar analogieën in het AN en andere talen.

Datum van verschijning: 1 augustus 2019

Voorintekening (voor wie zekerheid verkiest)

🕒 **Kan vanaf vandaag tot 25 juli 2019**

door € 25,00 of met verzending € 32,00 te storten op rekening van 't Neigemènneke BE26 0011 4509 7629

- **storting € 25,00** (met vermelding van uw naam) **als U het exemplaar zelf komt afhalen:**
Afhalen kan vanaf begin augustus bij de Dienst voor Toerisme in de Stadshallen - Grote Markt te Sint-Truiden.
- **storting € 32,00** (met vermelding van uw adres) **als U het exemplaar thuisbezorgd wenst te krijgen via de post**

Verkoop (zolang de voorraad strekt)

🕒 **Vanaf 1 augustus kan U uw exemplaar ook gewoon kopen en meenemen zolang de voorraad strekt**

- Bij de Dienst voor Toerisme in de Stadshallen Grote Markt te Sint-Truiden.
- In krantenwinkels die met ons samenwerken. Zie de lijst op Facebook <https://www.facebook.com/neigemenneke/> of Website <http://bit.ly/Neigemènneke>
- Bij de stand van 't Neigemènneke op de Cultuurmarkt op 21 en 22 september 2019

1. (1984)

Tony GILEN, Voorwoord
Fernand DUCHATEAU en Lutgarde MOERMANS, Het St.-Truidens
Zoe schriève-n en leeze fe 't Sintruins
Tru NACKOM en Fina VANMARSENILLE, Van zwos tot vās. Woorden en
uitdrukkingen in verband met het menselijk lichaam
Tony GILEN, Sint-Truidense bijnamen en hun ontstaan
Tony GILEN, De Twie Fonskes
Roger DUCHATEAU, Oude kinderspele, -liedjes en -rijmpjes uit Sint-Truiden
Lutgarde MOERMANS, Dziejke me Vēske
Charel DEBOCK, Sintruins Gedicht
Fernand DUCHATEAU, Sintruin vān Achter Kāppenēsse tot Zwātwater, 1. Sint-
Gangelof tussen Hel en IJzerenweg
De boj kām oan... (groeepsfoto)
Fernand DUCHATEAU, 1784-1984: een Suske-de-Poep-jaar
Arthur JACOBS, D'istoure vān Suske de Poep en 't Vuurvélleke.

3. (1987)

Tony GILEN, Voorwoord
Fina VANMARSENILLE en Tru NACKOM, Van zwos tot vās. Woorden en
uitdrukkingen in verband met het menselijk lichaam
Roger DUCHATEAU, Het bigelof
Tony GILEN, Wēt zonne fe't kēnt eite? De voomaam
Roger DUCHATEAU, Fons de Bās
Tony GILEN en Urbain VANEYEN, 't Gie seegle, de zwillevers vliege-n uiver de
gont...
Fernand DUCHATEAU, Sintruin vān Achter Kāppenēsse tot Zwātwater, 3. 't Stāt
kloēsters, kommers en kafes
Lutgarde MOERMANS, De tijden in het Sint-Truidens dialect
Fina VANMARSENILLE en Tru NACKOM, 100 Vloeken
Arthur JACOBS, Et Sintruins koeione.

5. (2000)

Fina VANMARSENILLE, Voorwoord
Lutgarde MOERMANS, De voorzetsels in het Sint-Truidense dialect
Roger DUCHATEAU, Sinte Pieters blienk(t) en Sinte Mātte stienk(t)!
Piet AVI, Felix Vanbeckbergen, een loteling van Sint-Truiden
Lotelingenlied
Arthur JACOBS, De Daāf en de daāvesport in 't Sintruins
Arthur JACOBS, Daāvekēnners !!!
Omer BOSSAERT, Van volksboekēn naar Stedelijke Plaatselijke Openbare Bibliotheek
Fina VANMARSENILLE, Van zūl tot vōs: woorden en uitdrukkingen met betrekking tot
wonen
Roger DUCHATEAU, De Sint-Truidense brouwenjen
Piet AVI, Ene zōoterdagōvot, joore lein
Dany ENGELBOSCH, Uiver 't fruit en vūral uiver de leeze...
Piet AVI, De grosēte wās doen wās vrugger e slamiur
Dany ENGELBOSCH, Uiver ziktes, semedzjes en bēgeluuf, onorthodoxe remedies uit
opa's tijd

7. (2005)

Fina VANMARSENILLE, Voorwoord
Lutgarde MOERMANS, De hoofdijden en de vervoeging van het werkwoord in het
Sintruins
Urbain VANDERCASTEELLEN, Truineers veng dje uiveral
Fernand MASSA, Lambert Keyvenbergh, De rijkste en tenslotte de armste man van Sint-
Truiden
Fernand MASSA, Ene-n outostop vur noet ne te vergeete
Urbain VANDERCASTEELLEN, Openbaar vervoer te Sint-Truiden
Guidon HEEREN, Ene bussioofuig vertelt...
Omer BOSSAERT, Albert Bessemans
Urbain VANDERCASTEELLEN, Henri Coēme
Urbain VANDERCASTEELLEN, Op bezuk be mieester Knops
Urbain VANDERCASTEELLEN, Pierre Herbots
Dany ENGELBOSCH, Processies en stoeten in Sint-Truiden. Sint-Truidostoot.
Portuncula-Processie. Parochiale processies. Fruitooftfeesten. Carnavalstoot. KSA
Dnekoningenstoot
Fina VANMARSENILLE, Etedewoat
Zoe schriève-n en leeze fe 't Sintruins

9. (2015)

Voorwoord
Lutgarde MOERMANS en Roger DUCHATEAU, Tijds- en plaatsaanduidingen in het
Sint-Truidense dialect
Dany ENGELBOSCH, De siele vrugger en naa... (beroepen)
Urbain VANDERCASTEELLEN, De kloosters en kloosterordes in Sint-Truiden
Fina VANMARSENILLE, Bieeste. Woorden en uitdrukkingen in verband met dieren
Roger DUCHATEAU, De Sint-Truidense volkschrijver Pastoor Creten en zijn dialect
Luc RENSON, De kwafuurstiel vrugger... 't is allemoal gēen oor snēen (kapper)
Fina VANMARSENILLE, Sintruins is en rēkke taal. A-F. Woorden die Nederlands (of
omgeveer Nederlands) klinken maar in het dialect een andere en/of bredere betekenis
hebben
Urbain VANDERCASTEELLEN, E stūkske biografie vān e Sintruins mēneke
Urbain VANDERCASTEELLEN, De noam Blavier (BLAVIER) is bekēnd in Sintruin
Roger DUCHATEAU (Romain LENAERTS), De belevenisse vān Dzijl Leinoars,
slachtoffer vān ene gāsoanvāl (Jules Lenaerts)

DE BUKSKES 1984 - 2017

ALLE EDITIES ZIJN NOG VERKRIJGBAAR

2. (1985)

Tony GILEN, Voorwoord
Zoe schriève-n en leeze fe 't Sintruins
Tony GILEN, Sint-Truidense bijnamen en hun ontstaan, dl. 2
Fina VANMARSENILLE en Tru NACKOM, Van zwos tot vās. Woorden en
uitdrukkingen in verband met het menselijk lichaam
Oude kinderspele, -liedjes en -rijmpjes uit Sint-Truiden
Tony GILEN, Dziejke vān Gossem
Tony GILEN, Mene paa wās enen daāvemān
Lutgarde MOERMANS, De persoonlijke voornaamwoorden in Sint-Truidens dialect
Fernand DUCHATEAU, Sintruin vān Achter Kāppenēsse tot Zwātwater, 2. Sinte-
Mātte blienk
Tony GILEN, Vān spouk-n en gēēste
Charel DEBOCK, Sintruins gedichkes
Arthur JACOBS, Ich bēn seffes truck
Arthur JACOBS, Mēne veilou, oere voolou, zēne voolou, of wēe da dzi'et wilt, of
mene-n aa-n ūt
Dany ENGELBOSCH en Tony GILEN, Bēer Joek: De Chirrouw en ich
Roger DUCHATEAU, Gehuuf en bēgeluuf in aāt Sintruin. De volksdevotie
Omer BOSSAERT, Hendrik Pajis, een Truenaar in hart en nieren
Oude volksliederen. De schnikkelijke moord voor 't geld. De Bult en et oōte Bieēn.

4. (1998)

Fina VANMARSENILLE, Voorwoord
Lutgarde MOERMANS, Eigenaardigheden in het tijdsgebruik en de modaliteiten
Roger DUCHATEAU, Schurreeve-n is me vaderlānd!
Arthur JACOBS, De rāpste pist van Europa
Het Wielersport! (sic)
Fina VANMARSENILLE, As et dān né woar is, dān is et toch goet gevoenge...
Piet AVI, Asserānes
Dany ENGELBOSCH, De-n Esteivevei
Fina VANMARSENILLE, Gōt naa schoule
Roger DUCHATEAU, De godvruchtige genootschappen te Sint-Truiden
As dje mar gezōnt zēet. Woorden en uitdrukkingen met betrekking tot ziekte en
gezondheid
Arthur JACOBS, Nostalziē
Omer BOSSAERT, Sint-Truiden en fruit.

6. (2002)

Fina VANMARSENILLE, Voorwoord
Lutgarde MOERMANS, De vīnster, de boek en et mezik. Het lidwoord in het Sint-
Truidens dialect
Fernand MASSA, Nieuw-Sint-Truiden. Van landbouwgebied tot een stad in de stad
De zwartzusters te Sint-Truiden
Omer BOSSAERT, En wēes vertelt
Arthur JACOBS, Sinterkloos: wa brienk de-n ellege man?
Paula MORIA en Dany ENGELBOSCH, Wandeleng langs oude en nieuwe theater- en
cinemazalen
Fina VANMARSENILLE, Da klieet be ene-n aasdoek. Dialectwoorden en uitdrukkingen
in verband met kledij
Lutgarde MOERMANS en Urbain VANDERCASTEELLEN, 90 jaar Technicum te Sint-
Truiden
Piet AVI, Den truggeleer
Urbain VANDERCASTEELLEN, Het geld van Ziekeren
Piet AVI, Dzijng en Suzzemie
Urbain VANDERCASTEELLEN, Een bekende Truenaar: Camille Festraets
Fernand MASSA, De kruwoogel van de polis
Dany ENGELBOSCH, Sortnaome van aander fruit
Astad HANNES en Fina VANMARSENILLE, Invloed van het Waals en het
het dialect van Sint-Truiden
Omer BOSSAERT, Gust den lezebek
Zoe schriève-n en leeze fe 't Sintruins

8. (2013)

Fernand MASSA, (Voorwoord)
Lutgarde MOERMANS, Klankveranderingen in het Sint-Truidense dialect
Fina VANMARSENILLE, Intigge kurjuzetēte en 't Sintruins. Zoe... as. Geef ens e
blummeke
Fernand MASSA, Leopold Appeltants. De eerste Sint-Truidense rode duivel
Dany ENGELBOSCH, Wei dje niks vur da te geneeze ???
Roger DUCHATEAU, De Sint-Truidense melkerij Sint-Antonijs
Fina VANMARSENILLE, Aasgenief. Woorden en uitdrukkingen met betrekking tot het
huishouden
Roger DUCHATEAU, Waarheid en legende in verband met goudvondsten in de tuin van
het Capucinessklooster
Fina VANMARSENILLE, Zei se zoe, zei ter zoe...
Urbain VANDERCASTEELLEN, De fruitteel in en rond Sint-Truiden in de twintigste
eeuw. Dēur Flamend. Edmond Hermans. Veilingen
Romain LENAERTS, De burgerwacht of Garde-Civique
Urbain VANDERCASTEELLEN, De normoalschou vān Sintruin
Urbain VANDERCASTEELLEN, E stuk aat 't leeve van de Zoudemanne
Dany ENGELBOSCH en Roger DUCHATEAU, Attracties op Sintruin Kerremes
vroeger en nu
Zoe schriève-n en leeze fe 't Sintruins

10. (2017)

Voorwoord

Schrijfwijze van het Sint-Truidens

Sintruins is en rēkke taal

In Sintruin - e likke op de melodie van "In the mood" van Glen Miller

De zeive wēerkes

De najōs

Kanunnik Senden en de zoatzakkerēē

In et plāt Sintruins zēn doo och Duitse wōdde

In Sintruin - e likke op de melodie van "In the mood" van Glen Miller

Touring Secours - de mēne be de sitkēē

Ziekenverzorging in Sint-Truiden

Wēreken is zoalig zei de begēēn, ma se dui et nē gēēn

= Woorden en uitdrukkingen in verband met werker

Justin Herbots en Camille Grouwels

of de laatste onderwijzers van de Parkschool

'Dejōs de Prēs', ooit de beste coiffeur van Sintruin

Uiver mēlektāān en ene strāffen tāntist